

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia Sociologica V (2013), vol. 2, p. 170–174

SPRAWOZDANIA

Dorota Czakon

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Polska

Polityka młodzieżowa: problemy i perspektywy (Молодіжна політика: Проблеми та перспективи). Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji w Drohobyczu

W dniach 17–18 maja 2013 roku w Drohobyczu na Ukrainie odbyła się konferencja poświęcona polityce wobec młodzieży. Dla gospodarzy, Katedry Socjologii, Politologii i Prawoznawstwa Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu¹ była to dziesiąta, jubileuszowa konferencja dotycząca problemów młodzieży. Współorganizator, Instytut Socjologii Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu², nawiązywał natomiast do konferencji zorganizowanej w 2011 roku, dotyczącej funkcjonowania młodzieży w społeczeństwie ryzyka.

Ze względu na rangę problematyki, konferencję patronatem objęło Ministerstwo Oświaty i Nauki, Młodzieży oraz Sportu Ukrainy oraz Ukraińskie Towarzystwo Socjologiczne. Ze strony polskiej, z kolei, Sekcja Młodzieży i Edukacji Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Konferencja składała się z części plenarnej oraz pracy w dwóch sekcjach. W części plenarnej głos zabrali naukowcy z różnych ośrodków akademickich Ukrainy, a także Polski. Inauguracyjny wykład wygłosiła Natalia Kriestowska (Наталія Крестовська), prawnik, reprezentująca Odesską Akademię Prawa (Одеська юридична академія). W swoim wystąpieniu omówiła przede wszystkim politykę prawną wobec nieletnich na Ukrainie. Następnie głos zabrał Piotr Górski, reprezentujący Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie. W swoim wystąpieniu przedstawił on sytuację szkolnictwa wyższego w Polsce i zmiany, jakie się w nim dokonały na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat. Na podstawie badań przeprowadzonych wśród studentów zarządzania AGH, pokazał relacje pomiędzy oczekiwaniami formułowanymi przez pracodawców wobec absolwentów a kompetencjami zawodowymi uzyskiwanymi przez absolwentów uczelni, ich aspiracjami i celami zawodowymi.

W części plenarnej Polskę reprezentował również Jan Zowczak z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W swoim referacie wykazał zastosowanie pojęcia *homo explorens* do interpretacji sposobu tworzenia tożsamości

¹ http://kpsppdpu.ucoz.ua/index/konferencja_2013/0-67

² <http://www.pwsw.pl/socjologia>

młodzieży w erze globalizacji. W rozważaniach dotyczących indywidualnego doświadczenia jednostki odwoływał się do interakcjonizmu symbolicznego w ujęciu G.H. Meada, J. Dewey'a, Ch.H. Cooley'a.

Cześć plenarną zakończył wykład Wiktora Czugrina (Віктор Чигрин) z Kerczu na Krymie (Керченський державний морський технологічний університет), który przedstawił wyniki badań empirycznych przeprowadzonych wśród młodych żołnierzy a także oficerów. Badania dotyczyły stosunku do służby wojskowej i wizerunku armii oraz jej misji w warunkach współczesnych.

W drugiej części konferencji jej uczestnicy zostali podzieleni na dwa zespoły. Sekcja I zajmowała się politycznymi i prawnymi aspektami polityki młodzieżowej, natomiast Sekcja II aspektami edukacyjnymi, duchowymi i kulturowymi tejże polityki.

W sekcji I, której przewodniczyli Wiktor Czugrin i Sławomir Solecki, zaprezentowanych zostało kilkanaście raportów z badań nad problemami młodzieży. Zasadą, z nielicznymi wyjątkami, było to, iż Polacy przedstawiali badania dotyczące sytuacji w Polsce lub Polaków, natomiast gospodarze – sytuacji na Ukrainie. Część wystąpień miała charakter ogólny i teoretyczny. Wśród zaprezentowanych wystąpień kilka dotyczyło aktywności zawodowej i rynku pracy. Różnymi aspektami tych zagadnień zajęli się wyłącznie przedstawiciele strony polskiej. Wskazywano, że młodzież ma gorszą pozycję na rynku pracy niż osoby starsze. Problem ten dotyczy, w różnym stopniu, wielu państw europejskich. Sytuację polskiej młodzieży na tle innych państw UE zarysowała w swoim wystąpieniu, między innymi, Marta Makuch z Uniwersytetu Wrocławskiego. Według niej, szczególnie trudną sytuację na rynku pracy mają młodzi niepełnosprawni, wśród których prawie połowa pozostaje bez pracy. Badanie problemów tej kategorii społecznej podjęła również Joanna Truskowska, przedstawiając skomplikowaną sytuację młodzieży niepełnosprawnej na rynku pracy i trudności, na jakie napotyka. Natomiast Dorota Moroń omówiła sytuację młodzieży na rynku pracy w kontekście posiadanego przez nią wykształcenia.

Problem poczucia niepewności, postawy pasywne i bezdecyzyjność, to nieodłączne elementy egzystencji współczesnych młodych ludzi, żyjących na styku epok, w czasach dezorientacji i braku stabilizacji. Wszystkie te problemy wyłoniły się z raportu z badań przeprowadzonych wśród studentów Politechniki Krakowskiej, a przedstawionych przez Iwonę Butmanowicz-Dębicką. W sekcji I znalazło się również wystąpienie dotyczące emigrantów, którego głównym celem było porównanie sytuacji młodzieży z osobami starszymi. W tym przypadku zaprezentowane zostały badania dotyczące polskich emigrantów w Austrii, opracowane przez Dorotę Czakon z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W sekcji tej swoje rozważania zaprezentował również Cezary Kalita z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach oraz Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Dotyczyły one teoretycznych dylematów związanych z pojęciem „młodość”. Stronę polską reprezentował również Adam Bobryk z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, który na przykładzie swojego miasta pokazał praktyczne aspekty pracy z młodzieżą.

Strona ukraińska w Sekcji I była reprezentowana przez Walentina Tarasenko (Валентин Тарасенко) z Uniwersytetu Kijowskiego, który wraz z Jarosławą Fariną (Ярослава Фаріна) z Uniwersytetu Donieckiego omówił teoretyczne, metodologiczne i praktyczne aspekty zabezpieczenia społecznego młodzieży. Według prelegentów, na Ukrainie kwestia ta stanowi duży problem, dlatego występuje potrzeba stworzenia bardziej humanitarnej, niż to jest obecnie, koncepcji zabezpieczenia społecznego młodzieży.

Następnie Margarita Żiwłowa (Маргарита Живілова) z Uniwersytetu w Ługańsku (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка) przywołała w swoim referacie Henri'ego Lefebvre'a i jego *rhythmanalysis* w odniesieniu do życia miejskiego młodzieży regionu Donbasu i Galicji. Rytm życia miejskiego młodzieży w tych regionach, jak wykazały badania, jest podobny i przede wszystkim zdeterminowany przez pracę oraz harmonogramy szkolne. Kolejny prelegent, Jarosław Komarnickij (Ярослав Комарницький), z Uniwersytetu w Drohobyczu, przybliżył nieco zagadnienia historyczne, omawiając działania edukacyjne organizacji młodzieżowych i stowarzyszeń narodowo-demokratycznych Galicji w okresie międzywojennym. Z kolei Wiktoria Gubenko (Вікторія Губенко), reprezentująca Uniwersytet Rolniczy w Melitopolu, w południowo-wschodniej części Ukrainy, w badaniach poddała analizie uczestnictwo młodych ludzi w wyborach oraz poparcie dla poszczególnych partii politycznych, uwidaczniając te wyniki na tle zachowań wyborców ze starszych grup wiekowych. Natomiast Olga Kozar (Ольга Козар), studentka Uniwersytetu w Drohobyczu, omówiła tworzenie narodowej i obywatelskiej tożsamości młodzieży na przykładzie organizacji pozarządowej «Український молодіжний прорив».

Obrady w Sekcji II poprowadzili wspólnie Vitaly Onischuk oraz Piotr Górski. Znalazły w niej swoje miejsce rozważania dotyczące zarówno systemów wartości współczesnej młodzieży, jak też jej planów zawodowych. Sekcja została zorganizowana w taki sposób, aby można było dokonać porównania pomiędzy młodzieżą polską a ukraińską. Piotr Długosz z Uniwersytetu Rzeszowskiego przedstawił wyniki badań porównawczych przeprowadzonych w Przemyślu i w Drohobyczu. Badaniami tymi objęto młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych. Warto podkreślić, że są one widocznym rezultatem współpracy pomiędzy organizatorami konferencji, czyli Katedrą Socjologii, Politologii i Prawoznawstwa Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu oraz Instytutem Socjologii w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu. Z zaprezentowanego przez Piotra Długosza fragmentu raportu z badań wynika, że pomiędzy młodzieżą Polski i Ukrainy występują podobieństwa w deklarowanych przez nią celach życiowych. Przede wszystkim, podobieństwa te dotyczą rodziny, pracy, przyjaciół, samorealizacji i szacunku. Dają się jednak zauważyć także różnice, gdyż młodzież ukraińska ma wyższe aspiracje edukacyjne, jest bardziej religijna i altruistyczna, natomiast młodzież polska w większym stopniu dąży do spokoju, bogactwa, przyjemności i zabawy. W kręgu zainteresowania sferą wartości mieściło się również wystąpienie

Tadeusza Michalczyka z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Prelegent dokonał porównania systemów wartości młodzieży studenckiej szkół państwowych i prywatnych w Krakowie, na przykładzie Krakowskiej Akademii i Uniwersytetu Pedagogicznego. Kilka wystąpień dotyczyło problematyki czasu wolnego. I tak, Marcin Sowiński z Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemysłu zaprezentował wyniki badań zrealizowanych na ten temat wśród przemyskich maturzystów. O czasie wolnym, jego formach i odpowiedniej organizacji oraz randze dla rozwoju osobowości młodzieży wspominała również Irina Maczulina (Ірина Мачуліна) z Uniwersytetu Technicznego w Dnieprodzierżyńsku (Дніпродзержинський державний технічний університет). Analogiczne kwestie poruszyła w referacie Irina Mirczuk (Ірина Мірчук) z Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка).

Nieodłącznym elementem współczesnego świata jest Internet. O jego niejednoznacznej, bo pozytywnej, ale i negatywnej roli opowiadał Maciej Gitling z Uniwersytetu Rzeszowskiego. O swoistym zagrożeniu dla prawidłowego rozwoju młodzieży – samotności – referowała Beata Skwarek z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie, omawiając wyniki badań przeprowadzonych wśród gimnazjalistów małych miast i wsi na Dolnym Śląsku.

Wiele różnorodnych problemów młodzieży zostało poruszonych również przez przedstawicieli gospodarzy konferencji. Jednym z syndromów współczesnego świata jest konsumpcjonizm, który w odniesieniu do ukraińskiej młodzieży omówiły Tietiana Zanfirowa (Тетяна Занфірова) i Jana Zoska (Яна Зоська) z Klasycznego Prywatnego Uniwersytetu (Класичний приватний університет) z Zaporoża, miasta położonego w południowo-wschodniej części Ukrainy. Korzystanie z dostępnych rodzajów mediów: telewizji, radia, prasy i Internetu przez młodzież w różnych grupach wiekowych, zostało zaprezentowane przez Olgę Petrenko (Ольга Петренко) z Uniwersytetu w Ługańsku (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка). Natomiast postrzeganie przez studentów roli stereotypów płciowych w rozwoju indywidualnym oraz ich wpływ na tworzenie tożsamości człowieka było przedmiotem wystąpienia Walentyny Stepiko (Валентина Степико) z Uniwersytetu Pedagogicznego w Kijowie (Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова) i Natalii Grebennikowej (Наталія Гребеннікова) z Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Technologii i Projektowania (Київський національний університет технологій та дизайну). Niepokojący obraz braku aktywności studentów Ukrainy w zakresie działalności społecznej wyłonił się z ciekawych badań przytoczonych przez Tietianę Kuprij (Тетяна Купрій) z Kijowa (Київський Університет імені Бориса Грінченка). I wreszcie, reforma szkolnictwa wyższego Ukrainy, z jej pozytywnymi i negatywnymi następstwami, znalazła miejsce w prezentacji Oleny Butiliny (Олена Бутиліна) z Uniwersytetu w Charkowie (Харківський національний університет внутрішніх справ).

Z konferencji wyłaniają się pewne wskazania normatywne i postulatywne. Współcześnie proces wchodzenia młodzieży w świat dorosłych związany jest z licznymi problemami i zagrożeniami. Aby ułatwić młodzieży ten krok, rządy państw powinny im w tym pomóc. Jednak, aby tak się stało, potrzebna jest szczegółowa wiedza na temat pojawiających się konkretnych problemów społecznych. Założonym przez organizatorów celem prezentowanych na konferencji wyników badań było właśnie zainteresowanie odpowiednich agend rządowych, zajmujących się pracą z młodzieżą, problemami dotyczącymi młodzieży, a zwłaszcza przekraczaniem przez nią progu dorosłości.

Warto podkreślić, że z większością zaprezentowanych wystąpień można się zapoznać w wydrukowanych już materiałach konferencyjnych³.

W drugim dniu konferencji odbyła się wycieczka regionalna. Jej uczestnicy mogli zapoznać się nie tylko z urokliwą częścią Ukrainy Zachodniej, ale też – w przypadku uczestników z Polski – przypomnieć sobie historię własnego państwa i narodu. Wycieczka szlakiem Złotej Podkowy, czyli trzech magnackich rezydencji objęła Olesko, Podhorce i Złoczów. Jeżeli ta krótka wzmianka miałaby zachęcić do odwiedzin tych miejsc, to może warto wspomnieć, że w Olesku urodzili się przyszli królowie: Jan III Sobieski, a także Michał Korybut Wiśniowiecki. Prawdopodobnie dziecięce lata spędził w nim późniejszy hetman Bogdan Chmielnicki. Obecnie zamek można zwiedzać oraz podziwiać znajdujące się w nim eksponaty sztuki użytkowej i liczne dzieła sztuki malarskiej. Imponujące wrażenie na zwiedzających robi zrujnowany, choć obecnie odnawiany, pałac Koniecpolskich w Podhorcach. I ostatni etap wycieczki – Złoczów. Na uwagę, oprócz zamku obronnego, zasługuje znajdujący się na jego terenie pawilon chiński, z rzadką na Ukrainie kolekcją sztuki Dalekiego Wschodu⁴.

³ Irina Nevmeržic'ka (red.), *Młodzieżna politika: problemi ta percpektivi Drogobič*; Pere-mišl': Pocvit, 2013, ISSN 2307–9223.

⁴ Informacje pochodzą z: O. Maciuk, *Zamki i twierdze Ukrainy Zachodniej. Wędrówki historyczne*, Wydawnictwo Centrum Europy, Lwów 2008 oraz T. Pałkow, *Zamki i kościoły Galicji, Wołyńia i Podola. Przewodnik*, Ładieks, Lwów 2010.